Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28.02.1991, sp. zn. 7 Cz 10/91, ECLI:CZ:NS:1991:7.CZ.10.1991.1

Číslo: 15/1992

Právní věta: Jestliže akciová společnost vznikala teprve zápisem do podnikového rejstříku, bylo vyloučeno, aby tato akciová společnost mohla podat návrh na svůj vlastní zápis do podnikového rejstříku. Takový postup byl v rozporu s ustanoveními § 19 a § 20 o.s.ř. Srov. ovšem nyní ustanovení § 27 a násl. zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, o obchodním rejstříku

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 28.02.1991

Spisová značka: 7 Cz 10/91

Číslo rozhodnutí: 15

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Rejstřík obchodní, Rejstřík podnikový, Řízení před soudem

Předpisy: 243/1949 Sb. § 3 109/1964 Sb. § 112 99/1963 Sb. § 19
§ 20

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Navrhovatel, označený jako akciová společnost U. v F., podal 17. 4. 1990 u okresního soudu v Ostravě návrh na zápis společnosti se stejným obchodním názvem do podnikového rejstříku. V návrhu se uvádělo, že tato akciová společnost byla založena na ustavující valné hromadě konané 21. 3. 1990, na které byly zároveň schváleny stanovy společnosti a zvoleno její představenstvo i dozorčí rada.

Okresní soud v Ostravě usnesením povolil v podnikovém rejstříku, oddíl Sa, vložka 9, zápis akciové společnosti s názvem akciové společnosti U. v F. s tím, že jde o společnost založenou ustavující valnou hromadou konanou 21. 3. 1990 a na základě povolení federálního ministerstva paliv a energetiky z 12. 4. 1990. Jako den vzniku akciové společnosti byl zapsán 17. 4. 1990.

Proti tomuto usnesení soudu prvního stupně, které nabylo právní moci, podal ministr spravedlnosti České republiky stížnost pro porušení zákona. Stížnost, jejímž rozsahem a důvody byl Nejvyšší soud České republiky vázán, vytýkala soudu, že se náležitě nezabýval tím, zda byly splněny všechny předpoklady pro zápis akciové společnosti do podnikového rejstříku stanovené v § 3 dříve platného zákona č. 243/1949 Sb., o akciových společnostech (zejména pokud jde o státní povolení vydané ministerstvem příslušným podle předmětu podnikání v dohodě s plánovacím orgánem a schválení stanov akciové společnosti tímto ministerstvem). Kromě toho se soud nezabýval ani způsobilostí

organizace označené jako navrhovatel podat návrh na zápis akciové společnosti do podnikového rejstříku a tím, zda zmíněný návrh byl náležitě podepsán.

Nejvyšší soud České republiky rozhodl o této stížnosti pro porušení zákona tak, že uvedeným usnesením soudu prvního stupně byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 112 odst. 2 zákona č. 109/1964 Sb. (hospodářského zákoníku 2)), jehož tehdy platné znění bylo vyhlášené pod č. 80/1989 Sb., byl rejstříkový soud povinen posoudit, zda jsou splněny předpoklady k provedení zápisu vyžadované právními předpisy, zda předmět činnosti nebo jeho změny jsou ve shodě s oprávněním schváleným nebo vydaným příslušným orgánem a zda byl udělen též souhlas, byl-li nutný podle zvláštních předpisů. Na těchto zákonných požadavcích nic nezměnila ani novelizace hospodářského zákoníku provedená zákonem č. 103/1990 Sb. s účinností od 1. 5. 1990.

V projednávané věci rejstříkový soud rozhodoval o návrhu na zápis obchodní společnosti U. v F. za účinnosti dříve platného zákona č. 243/1949 Sb., o akciových společnostech. Otázku, zda při zápisu této akciové společnosti do podnikového rejstříku byly splněny všechny obecně závaznými právními předpisy vyžadované předpoklady, bylo proto třeba posuzovat na základě ustanovení citovaného tehdejšího zákona o akciových společnostech.

Podle ustanovení § 3 zákona č. 243/1949 sb. bylo ke vzniku akciové společnosti třeba : a) státního povolení, b) schválení stanov a c) zápisu do podnikového rejstříku. Z ustanovení § 4 odst. 1 téhož zákona vyplývalo, že udělovat státní povolení a schvalovat stanovy náleželo ministerstvu příslušnému podle předmětu podnikání akciové společnosti v dohodě se státním plánovacím úřadem.

Rejstříkový soud byl proto povinen zabývat se tím, zda bylo vydáno tehdejším zákonem č. 243/1949 Sb. požadované státní povolení, zda toto povolení vydal orgán uvedený v ustanovení § 4 odst. 1 citovaného zákona a zda stejný orgán také schválil stanovy akciové společnosti. Rejstříkový soud se však, pokud šlo o požadované státní povolení, spokojil s listinou federálního ministerstva paliv a energetiky, z níž nevyplývá, zda byly splněny náležitosti státního povolení vyplývající z ustanovení § 3 a § 4 odst. 1 zákona č. 243/1949 Sb., a to (kromě jiného) i z toho pohledu, zda byla vydána ministerstvem příslušným podle předmětu podnikání dané akciové společnosti (§ 4 odst. 1 citovaného zákona). Otázkou, zda příslušné ministerstvo schválilo také stanovy akciové společnosti, se rejstříkový soud vůbec nezabýval. Z uvedeného je zřejmé, že rejstříkový soud z hlediska předpokladů uvedených v ustanovení § 3 a § 4 odst. 1 dříve platného zákona č. 243/1949 Sb. rozhodl o povolení zápisu do podnikového rejstříku na základě nedostatečně zjištěného skutečného stavu věci.

Rejstříkový soud se kromě toho dopustil i dalších procesních pochybení. Především se dostatečně nevypořádal s tím, že jako navrhovatel je v návrhu na zápis do podnikového rejstříku označena akciová společnost, jejíž zápis je navrhován. Jestliže však tato akciová společnost měla na základě tohoto zápisu v podnikovém rejstříku teprve vzniknout (viz § 3 písm. c/ zákona č. 243/1949 Sb.), je vyloučeno, aby mohla ještě předtím podat návrh na svůj vlastní zápis do podnikového rejstříku. Takový postup by byl v rozporu s ustanoveními § 19 a § 20 o. s. ř. a neumožňovalo ho ani ustanovení § 109 odst. 1 hospodářského zákoníku. Z ustanovení § 109 odst. 1 hospodářského zákoníku (v tehdy platném znění) sice vyplývalo, že návrh na zápis do podnikového rejstříku mohla podat také organizace, jíž se návrh týkal, tato možnost se však týkala pouze případů, kdy zápis organizace v podnikovém rejstříku neměl konstitutivní význam z hlediska samotného jejího vzniku a kdy tedy taková organizace již před podáním návrhu na zápis do podnikového rejstříku existovala. V ostatních případech, a tedy i v případě zápisu akciové společnosti ve smyslu ustanovení dříve platného zákona

č. 243/1949 Sb. (viz § 3 písm. c/ citovaného zákona), bylo zapotřebí, aby vzhledem k ustanovení § 109 odst. 1 hospodářského zákoníku podal návrh na zápis do podnikového rejstříku zpravidla zakladatel (popřípadě zakladatelé, nebo některý ze zakladatelů).

Návrh na zápis podnikového rejstříku kromě toho nebyl (a vzhledem k tomu, že akciová společnost označená jako navrhovatel v té době dosud neexistovala, ani nemohl být) náležitě podepsán (§ 109 odst. 2 hospodářského zákoníku v tehdejším znění).

Z uvedeného vyplývá, že rejstříkový soud, který rozhodl na základě nedostatečně zjištěného skutečného stavu věci a náležitě se nezabýval procesní způsobilostí navrhovatele ani otázkou podepsání návrhu, porušil svým usnesením o povolení zápisu obchodní společnosti U. v F. do podnikového rejstříku zákon v ustanoveních § 6, § 20, § 120 odst. 1, § 153 odst. 1 a § 154 odst. 1 o. s. ř., v souvislosti s ustanoveními § 3 písm. a) a b) a § 4 odst. 1 zákona č. 243/1949 Sb.

Důvodné stížnosti pro porušení zákona bylo proto vyhověno, usnesení soudu prvního stupně bylo zrušeno a věc vrácena uvedenému soudu k dalšímu řízení. Vzhledem k mezitím nastálé změně právních předpisů bude na rejstříkovém soudu, aby v dalším řízení posoudil náležitosti stanovené pro zápis obchodní společnosti U. v F. do rejstříku.

Poznámky pod čarou:

1) Srov. ovšem nyní ustanovení § 27 a násl. zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, o obchodním rejstříku.

2) Hospodářský zákoník pozbyl účinnosti dnem 31. 12. 1991 (srov. § 772 bod 3. zákona č. 513/1991 Sb.).